۱) مشتق تابع $y=(x^{۲}-۱)(x^{۲}-۲)....(x^{۲}-۱۰)$ را به ازای $x=۳$ بدست آورید .

چون قبل از $x^{۲}-۱۰$ پرانتز $x^{۲}-۹$ در ضابطه وجود دارد که به ازای $x=۳$ صفر می شود از تعریف مشتق استفاده می کنیم :

$$\lim_{x\to ۳}\frac{f(x)-f(۳)}{x-۳}=\lim_{x\to ۳}\frac{(x^{۲}-۱)(x^{۲}-۲)....(x^{۲}-۹)(x^{۲}-۱۰)}{(x-۳)}=$$

$$\lim_{x\to ۳}\frac{(x^{۲}-۱)(x^{۲}-۲)...(x+۳)(x^{۲}-۱۰)}{۱}=(۹-۱)(۹-۲)(۹-۳)....(۹-۸)(۳+۳)(۹-۱۰)=$$

$$۸\times ۷\times ۶\times ....۶\times (-۱)=-۶\times ۸!$$

۲) فرض کنید توپی از طبقه بالای برج میلاد به معادله $S(t)=۴/۹t^{۲}$ پرتاب می شود (t بر حسب ثانیه است .) سرعت متوسط این توپ را در ثانیه ی ۵ تا ۵/۱ به دست آورید .

$$\text{سرعت متوسط}=\frac{\Delta S}{\Delta t}=\frac{S(۵/۱)-s(۵)}{۵/۱-۵}=\frac{۴/۹(۵/۱)^{۲}-۴/۹(۵)^{۲}}{۰/۱}=۴۹/۴۹$$

۳) با استفاده از تعریف مشتق ، مشتق تابع $f(x)=x^{۳}+۲x$ را محاسبه کنید .

$$f'(x)=\lim_{\Delta x\to ۰}\frac{f(x+\Delta x)-f(x)}{\Delta x}=\lim_{\Delta x\to ۰}\frac{(x+\Delta x)^{۳}+۲(x+\Delta x)-x^{۳}-۲x}{\Delta x}=$$

$$\lim_{\Delta x\to ۰}\frac{۳x(\Delta x)^{۲}+۳x^{۲}\Delta x+(\Delta x)^{۳}+۲\Delta x}{\Delta x}=\lim_{\Delta x\to ۰}(۳x\Delta x+۳x^{۲}+(\Delta x)^{۲}+۲)=۳x^{۲}+۲$$

۴) مشتق کسر $\frac{x^{۲}(|\sin x|+۳\cos(\frac{\pi}{۲}+x))}{۲\sin x}$ در نقطه ی $x=-\frac{\pi}{۲}$ را بدست آورید ؟

$$x=-\frac{\pi}{۲}\to |\sin x|=-\sin x$$

$$y=\frac{x^{۲}(-\sin x-۳\sin x)}{۲\sin x}=\frac{x^{۲}(-۴\sin x)}{۲\sin x}=-۲x^{۲}$$

$$\Rightarrow y'=-4x\Rightarrow y'(-\frac{\pi}{2})=۲\pi$$

۵) اگر تابع $f(x) = x\tan x$ ، $\underset{x\to\frac{\pi}{۴}}{Lim}\dfrac{f(x)-f(\frac{\pi}{۴})}{x-\frac{\pi}{۴}}$ را بدست آورید ؟

با توجه به تعریف مشتق ،

$$f'(x) = \tan x + x(۱+\tan^۲ x) \Rightarrow f'(\frac{\pi}{۴}) = \tan\frac{\pi}{۴} + \frac{\pi}{۴}(۱+\tan^۲\frac{\pi}{۴}) = ۱+\frac{\pi}{۴}(۱+۱) = ۱+\frac{\pi}{۲}$$

۶) اگر $f(x^۲ - g(x)) = g(۳x)$ باشد و $g(۰) = ۲g'(۰) = ۱$ مقدار $f'(-۱)$ را بیابید

$$(۲x - g'(x))f'(x^۲ - g(x)) = ۳g'(۳x)$$

$$x = ۰ \Rightarrow (۰ - g'(۰))f'(۰ - g(۰)) = ۳g'(۰) \Rightarrow (-\frac{۱}{۲})f'(-۱) = ۳\times\frac{۱}{۲} \Rightarrow f'(-۱) = -۳$$

۷) تابع با ضابطه ی $f(x) = x^۳ + ۳x$ مفروض است . معادله خط مماس بر نمودار $f^{-۱}$ در نقطه ای به طول ۴ واقع بر $f^{-۱}$ را بنویسید .

$$b = ۴\ ,\ f(a) = b \to a^۳ + ۳a = ۴ \to a = ۱$$

$$f'(x) = ۳x^۲ + ۳ \to (f^{-۱})'(b) = \frac{۱}{f'(a)} = \frac{۱}{f'(۱)} = \frac{۱}{۶} \to m = \frac{۱}{۶}$$

معادله خط مماس بر $f^{-۱}$ $\quad y - ۱ = \frac{۱}{۶}(x-۴) \to ۶y - ۶ = x - ۴ \to ۶y - x - ۲ = ۰$

۸) تابع $f(x) = x^۳ + ax^۲ + x$ همواره صعودی است حدود متغییر a را به دست آورید .

همواره صعودی $\Rightarrow f'(x) > ۰ \to ۳x^۲ + ۲ax + ۱ > ۰ \to$

$$\Delta < ۰ \to ۴a^۲ - ۱۲ < ۰ \to a^۲ < ۳ \to -\sqrt{۳} < a < \sqrt{۳}$$

۹) اگر معادله خط مماس برای منحنی $y = ax^۲ + bx + ۳$ در نقطه $(-۱,۱)$ واقع بر منحنی با خط $y = ۳x + ۱۰$ موازی باشد آنگاه $۳b - a$ را به دست آورید .

$$\begin{cases} ۱ = a - b + ۳ \to a - b = -۲ \\ y' = ۲ax + b \xrightarrow{x=-۱,m=۳} ۳ = -۲a + b \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a - b = -۲ \\ -۲a + b = ۳ \end{cases} \to a = -۱ \quad , \quad b = ۱$$

$$\to ۳b - a = ۳ + ۱ = ۴$$

۱۰) مشتق پذیری تابع $f(x) = \sqrt{x^2(x+1)}$ را در نقطه $x_0 = 0$ بررسی کنید .

$$f'(0)=\lim_{x\to 0}\frac{f(x)-f(0)}{x-0}=\lim_{x\to 0}\frac{\sqrt{x^2(x+1)}}{x}=\lim_{x\to 0}\frac{|x|\sqrt{x+1}}{x}=\begin{cases} f'_+(0)=\lim\limits_{x\to 0^+}\dfrac{x\sqrt{x+1}}{x}=\sqrt{1}=1 \\ f'_-(0)=\lim\limits_{x\to 0^-}\dfrac{-x\sqrt{x+1}}{x}=-\sqrt{1}=-1\end{cases}$$

$f'_-(0)\neq f'_+(0)$ بنابراین مشتق در $x=0$ **وجود ندارد .**

۱۱) اگر $f(x)=\sqrt{2x-1}$ مشتق تابع $y=f(\tan 2x)$ را محاسبه کنید

$$f'(x)=\frac{1}{\sqrt{2x-1}}\qquad y'=2(1+\tan^2 2x)f'(\tan 2x)=2(1+\tan^2 2x)\frac{1}{\sqrt{2\tan 2x-1}}$$

۱۲) اگر $\lim\limits_{h\to 0}\dfrac{f(3+h)-f(3)}{h}=-2$ ، آنگاه مشتق $g(x)=f(x^4+x^2+1)$ در $x=1$ را بیابید .

$$\lim_{h\to 0}\frac{f(3+h)-f(3)}{h}=-2\to f'(3)=-2$$

$$g'(x)=(4x^3+2x)f'(x^4+x^2+1)\xrightarrow{x=1}g'(1)=(4+2)f'(1+1+1)=6f'(3)=-12$$

۱۳) تابع $f(x)=\sin x$ را در بازه $\left[-\dfrac{\pi}{2},\dfrac{\pi}{2}\right]$ در نظر بگیرید مشتق معکوس این تابع را بیابید .

تابع $f(x)=\sin x$ در بازه $\left[-\dfrac{\pi}{2},\dfrac{\pi}{2}\right]$ یک به یک است بنابراین معکوس پذیر می باشد و با توجه به اینکه اگر $g(x)$ معکوس تابع $f(x)$ باشد و f مشتق پذیر باشد و مشتقش مخالف صفر باشد آنگاه داریم :

$$f'(x)=\cos x\to g'(x)=\frac{1}{f'(g(x))}=\frac{1}{\cos(\sin^{-1}x)}=\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}.$$

۱۴) از نقطه ی $A(1,5)$ دو مماس بر منحنی $y=x-x^2$ رسم شده . مجموع عرضهای نقاط تماس چقدر است ؟

$y'=1-2x$

نقطه تماس $M(a,a-a^2)$

شیب خط مماس $m=1-2a$

$$y-5=(1-2a)(x-1)\xrightarrow{M}a-a^2-5=(1-2a)(a-1)\to a-a^2-5=-1-2a^2+3a\to$$

$$a^2-2a-4=0\to a=1\pm\sqrt{5}$$

$$\left.\begin{aligned} a=1-\sqrt{5}\to a-a^2=1-\sqrt{5}-1+2\sqrt{5}-5=\sqrt{5}-5 \\ a=1+\sqrt{5}\to a-a^2=1+\sqrt{5}-1-2\sqrt{5}-5=-\sqrt{5}-5\end{aligned}\right\}\to$$

مجموع عرضها $=-10$

۱۵) به ازای چه مقدار m نمودار تابع $y=(۳-\frac{x}{m})(mx-۱)$ مماس بر محور xها است ؟

$$y=-x^۲+(۳m+\frac{۱}{m})x-۳$$

$\Delta=۰$ شرط مماس بودن بر محور xها

$$\Delta=(۳m+\frac{۱}{m})^۲-۱۲=۰\to(۳m+\frac{۱}{m})^۲=۱۲\to ۳m+\frac{۱}{m}=\pm۲\sqrt{۳}\xrightarrow{m\neq۰}$$

$$۳m^۲+۱\pm۲\sqrt{۳}m=۰\to\Delta=۱۲-۱۲=۰\to m=\frac{\pm۲\sqrt{۳}}{۶}=\frac{\pm\sqrt{۳}}{۳}$$

۱۶) مشتق توابع زیر را به دست آورید . (ساده کردن لازم نیست .)

الف) $y=\tan^{-۱}(\sin x)\to y'=\cos x(\frac{۱}{۱+\sin^۲ x})=\frac{\cos x}{۲-\cos^۲ x}$

ب) $y=\frac{\sqrt[۳]{x}(۲x-۱)^۵}{x^۳-۴x}$

$$y'=\frac{\left[\frac{۱}{۳\sqrt[۳]{x^۲}}(۲x-۱)^۵+۵\times۲(۲x-۱)^۴\times\sqrt[۳]{x}\right](x^۳-۴x)-(۳x^۲-۴)(\sqrt[۳]{x}(۲x-۱)^۵)}{(x^۳-۴x)^۲}$$

۱۷) آهنگ تغییرات مساحت یک دایره را نسبت به محیط آن بدست آورید .

$$P=۲\pi r\to r=\frac{P}{۲\pi}$$

$$S=\pi r^۲\to S(P)=\pi(\frac{P}{۲\pi})^۲=\frac{P^۲}{۴\pi}\to S'(P)=\frac{۱}{۴\pi}\times۲P=\frac{P}{۲\pi}$$

۱۸) اگر $f(x^۲+x)=x+۵g(۵x-۵)$ ، $f'(۲)=۱$ باشد مطلوبست محاسبه ی $g'(۰)$.

$$(x^۲+x)'f'(x^۲+x)=۱+۵(۵x-۵)'g'(۵x-۵)\to$$

$$(۲x+۱)f'(x^۲+x)=۱+۵\times۵g'(۵x-۵)$$

$$۵x-۵)=۰\to x=۱\to۳f'(۲)=۱+۲۵g'(۰)\to۳(۱)=۱+۲۵g'(۰)\to g'(۰)=\frac{۲}{۲۵}$$

۱۹) مشتق تابع زیر را به دست آورید .

$$y=\frac{۱+\sin ۲x}{\sin x+\cos x}$$

$$y'=\frac{۲\cos ۲x(\sin x+\cos x)-(\cos x-\sin x)(۱+\sin ۲x)}{(\sin x+\cos x)^۲}=$$

$$\frac{۲(\cos^۲ x-\sin^۲ x)(\sin x+\cos x)-(\cos x-\sin x)(\sin x+\cos x)^۲}{(\sin x+\cos x)^۲}=$$

$$\frac{۲(\cos x-\sin x)(\sin x+\cos x)^۲-(\cos x-\sin x)(\sin x+\cos x)^۲}{(\sin x+\cos x)^۲}=$$

$$۲\cos x-۲\sin x-\cos x+\sin x=\cos x-\sin x$$

۲۰) اگر $f'(x)=\frac{۱}{\sqrt{x^۲+۳}}$ و $g(x)=f(\frac{x-۳}{۲x-۳})$ آن گاه $g'(۲)$ را پیدا کنید .

$$g(x)=f(\frac{x-۳}{۲x-۳})\to g'(x)=\frac{-۳+۶}{(۲x-۳)^۲}f'(\frac{x-۳}{۲x-۳})\to g'(۲)=\frac{۳}{۱^۲}f'(-۱)$$

$$f'(-۱)=\frac{۱}{۲}\to g'(۲)=\frac{۳}{۲}$$

۲۱) تابع $f(x)=\begin{cases} ax+b & x<۱ \\ x^۲+۱ & x\geq ۱\end{cases}$ به ازای چه مقادیر b,a در $x=۱$ مشتق پذیر است ؟

چون تابع f در $x=۱$ مشتق پذیر است در این نقطه پیوسته است . بنابراین :

$$f(۱)=\lim_{x\to ۱^+} f(x)=\lim_{x\to ۱^-} f(x)\to ۲=۲=a+b\to a+b=۲ \qquad (۱)$$

از طرفی داریم :

$$f'(x)=\begin{cases} a & x<۱ \\ ۲x & x>۱\end{cases}\to f'_-(۱)=f'_+(۱)\to a=۲\xrightarrow{(۱)} b=۰$$

۲۲) تابع f با ضابطه ی $f(x)=\begin{cases} \cos x & x\leq \frac{\pi}{۲} \\ ax-b & x\rangle \frac{\pi}{۲}\end{cases}$ مفروض است.ضرایب a,b را چنان بیابید که این تابع

در $x_۰=\frac{\pi}{۲}$ مشتق پذیر باشد.

پاسخ :

الف) شرط پیوستگی :

$$f(\frac{\pi}{۲})=\cos\frac{\pi}{۲}=۰ \text{ و } \lim_{x\to \frac{\pi}{۲}^-} f(x)=\lim_{x\to \frac{\pi}{۲}^-}\cos x=۰ \text{ و } \lim_{x\to \frac{\pi}{۲}^+} ax-b=\frac{\pi}{۲}a-b$$

$$\Rightarrow \frac{\pi}{۲}a-b=۰$$

ب) شرط مشتق پذیری:

$$f'(x)=\begin{cases}-\sin x & x<\frac{\pi}{۲}\\ a & x>\frac{\pi}{۲}\end{cases}\rightarrow f'_-(\frac{\pi}{۲})=-\sin\frac{\pi}{۲}=-۱\rightarrow a=-۱$$

$$\frac{\pi}{۲}a-b=۰,(a=-۱)\rightarrow b=-\frac{\pi}{۲}$$

۲۳) مشتق توابع روبرو را حساب کنید .

الف) $y=\sqrt[۳]{x^۲-۵x}+\sin^۴(\frac{x^۲}{x-۲})$

ب) $f(x)=(۵x+۶)(۳-۷x)^۴$

حل الف)

$$y'=\frac{۲x-۵}{۳\sqrt[۳]{(x^۲-۵x)^۲}}+۴\sin^۳(\frac{x^۲}{x-۲})\cos(\frac{x^۲}{x-۲})(\frac{۲x(x-۲)-x^۲}{(x-۲)^۲})$$

حل ب)

$$f'(x)=۵(۳-۷x)^۴+۴(-۷)(۳-۷x)^۳(۵x+۶)$$

۲۴) معادله خط مماس بر نمودار $f^{-۱}$ را در نقطه ی (۱و۳) برای تابع $f(x)=x^۳+x+۱$ بنویسید.

پاسخ:

$$f'(x)=۳x^۲+۱,(f^{-۱})'(b)=\frac{۱}{f'(a)},f(a)=b$$

$$x^۳+x+۱=۳\rightarrow x=۱\Rightarrow a=۱,b=۳\rightarrow (f^{-۱})'(۳)=\frac{۱}{f'(۱)}=\frac{۱}{۴}$$

$$\rightarrow y-۱=\frac{۱}{۴}(x-۳)\rightarrow y=\frac{۱}{۴}x+\frac{۱}{۴}$$ معادله خط مماس

۲۵) مشتق چپ تابع با ضا بطه $f(x)=\sqrt{1-\sqrt{1-x^2}}$ را در نقطه $x=0$ بدست آورید .

$$f'_-(x)=\lim_{x\to0^-}\frac{\sqrt{1-\sqrt{1-x^2}}-0}{x-0}=\lim_{x\to0^-}\frac{\sqrt{1-\sqrt{1-x^2}}}{x}\times\frac{\sqrt{1+\sqrt{1-x^2}}}{\sqrt{1+\sqrt{1-x^2}}}$$

$$=\lim_{x\to0^-}\frac{\sqrt{1-1+x^2}}{x(\sqrt{1+\sqrt{1-x^2}})}=\lim_{x\to0^-}\frac{-x}{x(\sqrt{1+\sqrt{1-x^2}}}=\frac{-1}{\sqrt{2}}=-\frac{\sqrt{2}}{2}$$

۲۶) اگر $x \geq 1$ و $f(x) - x^3 - 2x$ وخط $10y - x + m$ مماس بر نمودار f^{-1} باشد ، آ نگا ه m چقدر است؟

شیب خط مماس بر منحنی f^{-1} در نقطه ی نظیر $(x, y) \in f$ روی f^{-1} برابر است با $\frac{1}{10}$ و داریم :

$$(f^{-1})'(y) = \frac{1}{f'(x)} \Rightarrow \frac{1}{10} = \frac{1}{f'(x)} \Rightarrow f'(x) = 10$$

$$f'(x) = 10 \Rightarrow 3x^2 - 2 = 10 \Rightarrow x = 2 \Rightarrow f(2) = 2^3 - 2(2) = 4$$

$$(2,4) \in f \Rightarrow (4,2) \in f^{-1} \Rightarrow 10y = x + m \Rightarrow 10(2) = 4 + m \Rightarrow m = 16$$

۲۷) اگر $f'(x) = x^۲ + x$,$g(۰) = g'(۰) = ۱$ باشد مقدار مشتق $y = fog(۲x)$ در نقطه $x_۰ = ۰$ را بدست آورید.

$$y' = ۲g'(۲x)\, f'(g(۲x))$$

اکنون مقدار مشتق فوق به ازای $x = ۰$ برابر است با:

$$y' = ۲g'(۰)\, f'(g(۰))$$

و چون $f'(۱) = ۲$ است پس داریم:

$$y' = ۲(۱)\, f'(۱) = ۲(۲) = ۴$$

۲۸) از نقطه $A(۰,-۲)$ دو مماس بر منحنی $y = x^۲ + ۲$ رسم کرده ایم. عرض نقطه تماس چقدر است؟

نقطه $(\alpha, \alpha^۲ + ۲)$را روی منحنی در نظر می گیریم چون $y'=2x$ پس: $y - \alpha^۲ - ۲ = ۲\alpha(x - \alpha)$ چون معادله خط مماس از نقطه $(0,2)$ می گذرد پس:

$$-\alpha^۲ - ۴ = -۲\alpha^۲$$

در نتیجه $\alpha = \pm ۲$است و چون عرض نقطه تماس $\alpha^۲ + ۲$می باشد پس مقدار آن ۶ می شود.

۲۹) در تابع $f(x) = \begin{cases} ۵x + ۱ & x \geq ۰ \\ ۴x^۲ + ۲x & x < ۰ \end{cases}$ حاصل $f'_{-}(۰)$ کدام است؟

جواب :

$$f'_-(\circ)=\lim_{x\to \circ^-}\frac{۴x^{۲}+۲x-۱}{x}=\frac{-۱}{\circ^-}=+\infty$$

بنابراین تابع f در $x=\circ$ از سمت چپ مشتق پذیر نیست .

۳۰) اگر $f'(x)=\frac{۱}{\sqrt{۱+x^{۲}}}$, $g(x)=f(\frac{۱}{x})$ مقدار $g'(\frac{۳}{۴})$ را حساب کنید .

$$\left.\begin{array}{l} g'(x)=-\frac{۱}{x^{۲}}f'(\frac{۱}{x})\to g'(\frac{۳}{۴})=-\frac{۱۶}{۹}f'(\frac{۴}{۳}) \\ f'(\frac{۴}{۳})=\frac{۱}{\sqrt{۱+\frac{۱۶}{۹}}}=\frac{۱}{\frac{۵}{۳}}=\frac{۳}{۵} \end{array}\right\}\to g'(\frac{۳}{۴})=-\frac{۱۶}{۹}\times\frac{۳}{۵}=-\frac{۱۶}{۱۵}$$

۳۱) مشتق تابع $f(x)=\frac{\sin^{۳}x-\sin x}{\sin x\cos x}$ در $x=\frac{\pi}{۴}$ را حساب کنید .

$$f(x)=\frac{\sin x(\sin^{۲}x-۱)}{\sin x\cos x}=\frac{-\cos^{۲}x}{\cos x}=-\cos x\to f'(x)=\sin x\to f'(\frac{\pi}{۴})=\sin(\frac{\pi}{۴})=\frac{\sqrt{۲}}{۲}$$

۳۲) مشتق تابع با ضابطه $f(x)=\sqrt{x}$ را در نقطه $A(۱,۱)$ واقع بر آن بیابید .(با استفاده از تعریف)

$$=\lim_{x\to۱}\frac{\sqrt{x}-۱}{x-۱}=\ f'(۱)=\lim_{x\to۱}\frac{f(x)-f(۱)}{x-۱}\quad \lim_{x\to۱}\frac{۱}{\sqrt{x}+۱}=۱\lim_{x\to۱}\frac{(x-۱)}{(x-۱)(\sqrt{x}+۱)}=$$

۳۳) شیب خط مماس بر منحنی تابع $y=\frac{۲x-۳}{x}$ در نقطه ای به طول ۱ واقع بر آن را بدست آورید .

$$y=\frac{۲x-۳}{x}\Rightarrow y'=\frac{۲x-۲x+۳}{x^{۲}}=\frac{۳}{x^{۲}}\Rightarrow m=y'(۱)=\frac{۳}{۱}=۳$$

۳۴) مشتق $f(x)=۲Sin(۲x)Cos(۲x)$ را بیابید .

$$f(x)=۲Sin۲xCos۲x=Sin۴x\Rightarrow f'(x)=۴Cos۴x$$

۳۵) در تابع $f(x)=x^{۳}+x$ حاصل $(f^{-۱})'(۲)$ را بیابید .

چون تابع پیوسته و اکیداً صعودی است لذا معکوس پذیر است پس طول ۲ روی $f^{-۱}$ عرض روی تابع اصلی است و تلاقی خط $x=۲$ با منحنی تنها یک ریشه دارد (تابع اکیداً صعودی است) لذا :

$$x^{۳}+x=۲\Rightarrow x=۱\Rightarrow (\overset{-۱}{f})'(۲)=\frac{۱}{f'(۱)}=\frac{۱}{۴}$$

۳۶) اگر $f(x)=g(x^{۲}+x)$ باشد و $f'(۲)=۵$ باشد آنگاه $g'(۶)$را بدست آورید.

$$f'(x)=g'(x^{۲}+x).(۲x+۱)$$
$$f'(۲)=g'(۶).(۵)\Rightarrow ۵=g'(۶).۵\Rightarrow g'(۶)=۱$$

۳۷) خط مماس بر منحنی $y=\dfrac{x-۳}{۲x+۱}$ در نقطه‌ای بر خط $۲y+۱۴x=۹$ عمود است. مختصات آن نقطه را بیابید.

$$m=-\frac{۱۴}{۲}=-۷\Rightarrow m'=\frac{۱}{۷}$$
$$y'=\frac{۱(۲x+۱)-۲(x-۳)}{(۲x+۱)^{۲}}=\frac{۷}{(۲x+۱)^{۲}}$$
$$\frac{۷}{(۲x+۱)^{۲}}=\frac{۱}{۷}\Rightarrow ۲x+۱=\pm۷ \qquad x=۳\Rightarrow A\begin{vmatrix}۳\\ ۰\end{vmatrix} \qquad x=-۴\Rightarrow B\begin{vmatrix}-۴\\ ۱\end{vmatrix}$$

۳۸) - به ازای کدام مقدار a تابع $f(x)=x|x-۱|+a|x-۱|$ در $x=۱$ مشتق پذیر است؟

$$f(x)=(x+a)|x-۱|=\begin{cases}(x+a)(x-۱) & x\geq ۱\\ -(x+a)(x-۱) & x<۱\end{cases}$$

تابع در $x=۱$ پیوسته است . زیرا

$$\lim_{x\to ۱^{+}}f(x)=\lim_{x\to ۱^{-}}f(x)=۰$$
$$f'(x)=\begin{cases}۲x+a-۱ & x<۱\\ -۲x-a+۱ & x<۱\end{cases}$$
$$f'_{+}(۱)=f'_{-}(۱)\quad\Rightarrow\quad ۲+a-۱=-۲-a+۱\quad\Rightarrow\quad a=-۱$$

۳۹) در لحظه ای که شعاع یک حباب کروی صابون $/۵cm$.و آهنگ تغییر حجم حباب $۱/۶cm^{۳}$ باشد، شعاع حباب با چه سرعتی افزایش می یابد؟

$$v=\frac{۴}{۳}\pi r^{۳}\ \Rightarrow\ \frac{dv}{dt}=۴\pi r^{۲}\frac{dr}{dt}\ \Rightarrow\ ۱/۶=۴\pi\times(۰/۵)^{۲}\frac{dr}{dt}\ \Rightarrow\ \frac{dr}{dt}=\frac{۸}{۵\pi}$$

۴۰) در لحظه ای که شعاع یک حباب کروی صابون $/۵cm$.و آهنگ تغییر حجم حباب $۱/۶cm^{۳}$ باشد، شعاع حباب با چه سرعتی افزایش می یابد ؟

$$v=\frac{۴}{۳}\pi r^{۳}\ \Rightarrow\ \frac{dv}{dt}=۴\pi r^{۲}\frac{dr}{dt}\ \Rightarrow\ ۱/۶=۴\pi\times(۰/۵)^{۲}\frac{dr}{dt}\ \Rightarrow\ \frac{dr}{dt}=\frac{۸}{۵\pi}$$

۴۱) حدود k را طوری بیابید که $f(x)=\dfrac{k\cos x}{۱+\cos x}$ در بازه $(۰,\pi)$ نزولی باشد.

$$f(x)=\frac{k\cos x}{۱+\cos x}=\frac{k\cos x+k-k}{۱+\cos x}=k-\frac{k}{۱+\cos x}\qquad f'(x)=-k(\frac{\sin x}{(۱+\cos x)^{۲}})$$

اگر f در بازه $(۰,\pi)$ نزولی باشد، برای $x\in(۰,\pi)$، $f'(x)<۰$.

$$x\in(۰,\pi) \Rightarrow \sin x>۰ \overset{f'(x)<۰}{\Rightarrow} -k<۰ \Rightarrow k>۰$$

۴۲) اگر $h(x)=g(x^۲+x)$, $h'(۲)=۵$ مطلوب است محاسبه: $g'(۶)$

$$h'(x)=(۲x+۱)g'(x^۲+x) \ \underrightarrow{x=۲}\ h'(۲)=۵g'(۶)\Rightarrow ۵=۵g'(۶)\rightarrow g'(۶)=۱$$

۴۳) مشتق پذیری تابع f را در نقطه $x_۰=-۱$ بررسی کنید.

$$f(x)=(x+۱)[x]$$
$$f(-۱)=(-۱+۱)[-۱]=۰$$
$$f'_+ \lim_{x\to -۱^+}\frac{(x+۱)[x]-۰}{x+۱}=\lim_{x\to -۱^+}\frac{(x+۱)(-۱)-۰}{x+۱}=-۱$$
$$f'_- \lim_{x\to -۱^-}\frac{(x+۱)[x]-۰}{x+۱}=\lim_{x\to -۱^-}\frac{(x+۱)(-۲)-۰}{x+۱}=-۲$$

تابع را در $x=-۱$ مشتق پذیر نمی باشد .

۴۴) مشتق بگیرید .

$$f(x)=\sin\sqrt[۳]{x} \quad , \quad g(x)=\cos\sqrt{۱+x}$$
$$f'(x)=\frac{۱}{۳\sqrt[۳]{x^۲}}\left(\cos\sqrt[۳]{x}\right) \quad , \quad g'(x)=\frac{۱}{۲\sqrt{۱+x}}\left(-\sin\sqrt{۱+x}\right)$$

۴۵) اگر $g(x)=x^۲-۱$, $f'(x)=\sqrt{۳x+۴}$, $F(x)=fog(x)$ باشد $F'(۱)$ را بدست آورید .

$$f'(x)=\sqrt{۳x+۴} \longrightarrow f'\left(g(x)\right)=\sqrt{۳(x^۲-۱)+۴}=\sqrt{۳x^۲+۱}$$

و با توجه به ضابطه g بدست می آوریم $g'(x)=۲x$ در نتیجه :

$$F'(x)=\left(fog\right)'(x)=g'(x).f'\left(g(x)\right)$$
$$F'(x)=۲x\times\sqrt{۳x^۲+۱} \longrightarrow F'(۱)=۲\times\sqrt{۳(۱)^۲+۱}=۴$$

۴۶) تابع $f(x)=\cos 3x+27\cos x$ در کدام قسمت بازه $[0,2\pi]$ اکیداً نزولی است ؟

$$y'=-3\sin 3x-27\sin x\rightarrow \sin 3x+9\sin x>0$$
$$\rightarrow 3\sin x-4\sin^3 x+9\sin x>0\rightarrow -4\sin^3 x+12\sin x>0$$
$$\rightarrow \sin x(-\sin^2 x+3)>0\rightarrow \sin x>0\rightarrow x\in[0,\pi]$$

۴۷) نقطه $M\begin{vmatrix} x \\ y \end{vmatrix}$ را روی نمودار تابع با ضابطه $y = x^2 - 1$ اختیار می کنیم. تصاویر نقطه Mروی محور xها و روی محور yها به ترتیب B, A می نامیم . اگر Sمساحت مستطیل $OAMB$باشد، Sرا به صورت تابعی از xنوشته وآهنگ تغییر Sنسبت به x و آهنگ لحظه ای تغییر را در $x = ۳$تعیین کنید.

جواب: ابتدا نمودار $y = x^2 - 1$ را رسم کرده سپس نقطه دلخواه M را روی نمودار yانتخاب می کنیم.

مساحت مستطیل $S = xy \to S(x) = x(x^2 - 1) = x^3 - x$

$s(x) = x^3 - x \to S(3) = 3^3 - 3 = 27 - 3 = 24$

$$S'(3) = \lim_{x \to 3} \frac{S(x) - S(3)}{x - 3} = \lim_{x \to 3} \frac{x^3 - x - 24}{x - 3} = \lim_{x \to 3} \frac{(x-3)(x^2+3x+8)}{(x-3)} = \lim_{x \to 3} x^2 + 3x + 8$$
$$= 9 + 9 + 8 = 26$$

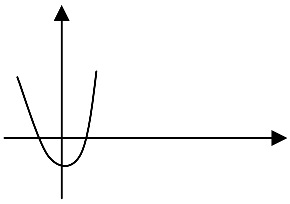

۴۸) اگر $f(x) = x^۲[x]$ باشد مقدار $\lim_{x \to ۲^+} \frac{f(x) - ۸}{x - ۲}$ را بدست آورید.

$$f(x) = \begin{cases} ۲x^۲ & x > ۲ \\ x^۲ & x < ۲ \end{cases}$$

$$\lim_{x \to ۲^+} \frac{f(x) - ۸}{x - ۲} = f'_+(۲) \Rightarrow f'_+(۲) = ۸$$

۴۹) اگر $g(x) = (x - \sqrt{x})^{-۲۰}$ و $f(x) = (x + \sqrt{x})^{۲۰}$ باشد

حاصل $B = f(۴)'g(۴) - g(۴)'f(۴)$ را بیابید.

$$B = \frac{f'(۴)g(۴) - g'(۴)f(۴)}{g^۲(۴)} \times g^۲(۴) = (\frac{f}{g})'(۴)g^۲(۴)$$

$$\frac{f}{g} = \frac{(x + \sqrt{x})^{۲۰}}{(x - \sqrt{x})^{-۲۰}} = (x + \sqrt{x})^{۲۰}(x - \sqrt{x})^{۲۰} = (x^۲ - x)^{۲۰}$$

$$(\frac{f}{g})' = ۲۰(۲x - ۱)(x^۲ - x)^{۱۹} \Rightarrow (\frac{f}{g})'(۴) = ۲۰(۷)(۱۶ - ۴)^{۱۹} = ۱۴۰(۱۲)^{۱۹} = \ldots$$

۵۰) معادلات خطوط مماس و قائم بر منحنی تابع $y = \sin^{-۱}(\frac{۱}{x - ۲})$ را در نقطه تلاقی آن با محور عرض ها بدست آورید .

حل :

نقطه تلاقی با محور عرضها $x=\circ \to y=\sin^{-1}(\frac{1}{\circ-2})=\sin^{-1}(-\frac{1}{2})=-\frac{\pi}{6}\to A(\circ,-\frac{\pi}{6})$

معادله خط مماس
$$\begin{cases} y'=\dfrac{\frac{-1}{(x-1)^2}}{\sqrt{1-\frac{1}{(x-1)^2}}}\to m=\dfrac{\frac{-1}{4}}{\sqrt{1-\frac{1}{4}}}=\dfrac{-1}{2\sqrt{3}} \\ y+\dfrac{\pi}{6}=\dfrac{-1}{2\sqrt{3}}(x-\circ)\to y=\dfrac{-1}{2\sqrt{3}}x-\dfrac{\pi}{6} \end{cases}$$

معادله خط قائم $m'=-\frac{1}{m}=2\sqrt{3}\to y+\frac{\pi}{6}=2\sqrt{3}(x-\circ)\to y=2\sqrt{3}x-\frac{\pi}{6}$

۵۱) آهنگ تغییر مساحت یک مربع به ضلع x را نسبت به تغییر محیط آن تعیین کنید.

حل :

مساحت مربع $S=x^2$ **و** **محیط مربع** $P=4x\to x=\frac{P}{4}\to S=(\frac{P}{4})^2$

آهنگ تغییر مساحت به محیط برابر است با : $S'(P)=\frac{2P}{16}=\frac{P}{8}$

۵۲) شیب خط مماس بر منحنی $x+y\sin x=\frac{\pi}{2}$ را در نقطه ای به عرض صفر واقع بر آن بدست آورید .

$$y=\cdot \Rightarrow x=\frac{\pi}{2} \Rightarrow A=(\frac{\pi}{2},\cdot) \Rightarrow y=\frac{\frac{\pi}{2}-x}{\sin x}\Rightarrow .... \Rightarrow y'=-1$$

۵۳) مشتق تابع $y=\cos(x^2+\frac{\pi}{3})$ را در نقطه ای به طول $\sqrt{\pi}$به دست آورید.

$$y=\cos(x^2+\frac{\pi}{3})\Rightarrow y'=-2x\sin(x^2+\frac{\pi}{3})$$

$$x=\sqrt{\pi}\Rightarrow y'(\sqrt{\pi})=-2(\sqrt{\pi})\sin((\sqrt{\pi})^2+\frac{\pi}{3})=\sqrt{3\pi}$$

۵۴) مشتق پذیری تابع $f(x)=\sqrt{x^2(x+1)}$ را در $x=\cdot$ بررسی کنید .

$$f'(\circ)=\lim_{x\to\circ}\frac{f(x)-f(\circ)}{x-\circ}=\lim_{x\to\circ}\frac{|x|\sqrt{x+1}-\circ}{x}=\begin{cases}\lim\limits_{x\to\circ^+}\dfrac{x\sqrt{x+1}}{x}=1\\ \lim\limits_{x\to\circ^-}\dfrac{-x\sqrt{x+1}}{x}=-1\end{cases}$$

بنابراین $f'(\circ)$ وجود ندارد .

۵۵) به کمک فرمول، مشتق ها را حساب کنید.

الف) $y=\dfrac{x-\sqrt{x}}{\sqrt{x}}$ ب) $\sin\sqrt{1+x^2}$

الف) $$y'=\frac{(1-\frac{1}{2\sqrt{x}})\sqrt{x}+\frac{1}{2\sqrt{x}}(x-\sqrt{x})}{(\sqrt{x})^2}=\frac{\sqrt{x}-\frac{1}{2}+\sqrt{x}-\frac{1}{2}}{x}=\frac{2\sqrt{x}-1}{x}$$

ب) $$y'=(\cos\sqrt{1+x^2})(\sqrt{1+x^2})'=\cos\sqrt{1+x^2}\times\frac{1}{2\sqrt{1+x^2}}\times 2x=\frac{x\cos\sqrt{1+x^2}}{\sqrt{1+x^2}}$$

۵۶) ثابت کنید اگر تابعی در نقطه ای مشتق پذیر باشد در آن نقطه پیوسته است.

پیوستگی یک تابع در یک نقطه یعنی

$$\lim_{x\to a} f(x)=f(a)\to \lim_{x\to a} f(x)-f(a)=0$$

$$\lim_{x\to a}(f(x)-f(a)=\lim_{x\to a}\frac{f(x)-f(a)}{x-a}\times(x-a)=f'(a)\times 0=0$$

۵۷) توابع g,f هر دو در $x=a$ مشتق پذیرند آیا لزوماً gof در $x=a$ مشتق پذیر است؟

جواب: خیر زیرا بایستی g در $x=f(a)$ مشتق پذیر باشد. مثلاً دو تـابع $f(x)=x-1$ و $g(x)=|x|$ هـر دو در $x=1$ مشـتق پذیرنـد ولـی $(gof)(x)=|x-1|$ در $x=1$ مشـتق پـذیر نیسـت. در ایـن مثـال $f(1)=\circ$ ولی g در صفر مشتق پذیر نیست.

۵۸) اگر $h(x)=f(2x^2-3)$ و $h'(1)=5$ باشد حاصل $f'(-1)$ را بیابید.

$$h'(1)=4(1)\ f'(-1)=5\to f'(-1)=\frac{5}{4}\ h'(x)=4x\ \ f'(2x^2-3)\to$$

$$h(x)=f(2x^2-3)\to$$

۵۹) تابعی بنویسید که در یک نقطه معین مشتق پذیر نباشد ولی در آن نقطه خط مماس بر منحنی تابع وجود داشته باشد.

$$f(x)=\sqrt[3]{x-1}\ \to\ f'(x)=\frac{1}{3\sqrt[3]{(x-1)^2}}$$

خط $x=1$ بر منحنی مماس است ولی $f'(1)$ وجود ندارد .

۶۰) در تابع $y=\frac{x^{3}}{3}+x^{2}+ax+1$ مقدارهای a را چنان بیابید که تابع روی R اکیدا صعودی باشد ؟

$y'=x^{2}+2x+a\geq 0$

$\Delta\leq 0 \quad , \quad a>0 \quad , \quad 4-4a\leq 0\Rightarrow a\geq 1$

۶۱) اگر $f(x)=\sqrt{3x-1}$ مشتق تابع $y=f(\tan 3x)$ را محاسبه کنید ؟

$$y'=3(1+\tan^{2}3x)\,f'(\tan 3x)\xrightarrow{f'(x)=\frac{3}{2\sqrt{3x-1}}}y'=3(1+\tan^{2}3x)\left(\frac{3}{2\sqrt{3\tan 3x-1}}\right)$$

۶۲) اگر $f'(x)=\frac{1}{\sqrt{x^{2}+4}}$ و $g(x)=f\left(\frac{x-2}{3x-2}\right)$ باشد.

الف) $g'(x)$ را محاسبه کنید.

ب) $g'(2)$ را به دست آورید.

جواب)

الف) $g'(x)=\frac{4}{(3x-2)^{2}}\,f'\left(\frac{x-2}{3x-2}\right)\rightarrow\frac{4}{(3x-2)^{2}}\times\frac{1}{\sqrt{\left(\frac{x-2}{3x-2}\right)^{2}+4}}$

ب) $g'(2)=\frac{4}{16}\times\frac{1}{\sqrt{4}}=\frac{1}{4}\times\frac{1}{2}=\frac{1}{8}$

۶۳) معادله خطوط مماس و قائم بر منحنی $y=2x^{3}-3x+4$ را از نقطه برخورد نمودار با محور y ها بدست آورید .

$x=0\Rightarrow y=4 \qquad (0,4)$

$y'=6x^{2}-3\rightarrow m=-3\rightarrow m'=\frac{1}{3}$

معادله مماس $\qquad y-4=-3x\rightarrow y=-3x+4$

معادله قائم $\qquad y-4=\frac{1}{3}x\rightarrow y=\frac{1}{3}x+4$

۶۴) مشتق بگیرید(محاسبات ساده کردن لازم نیست)

الف) $y=\sqrt[3]{\cos x}+\tan^{-1}(x^{3}+1)$

ب) $xy^{2}-2x+x^{2}y=5$

حل الف) $y' = \dfrac{-\sin x}{۳\sqrt[۳]{\cos^۲ x}} + \dfrac{۳x^۲}{۱+(x^۳+۱)^۲}$

حل ب) $y' = -\dfrac{f'_x}{f'_y} = -\dfrac{y^۲ - ۲ + ۲xy}{۲xy + x^۲}$

۶۵) اگر $f'(x) = ۲x$ باشد مقدار مشتق $y = f(\sin x)$ چقدر است ؟

حل :

$$y' = \cos x . f'\sin x) = \cos x \times ۲\sin x = \sin ۲x$$

از نقطه $A(۱,۰)$ خارج از منحنی $y = x^۲ + ۲x - ۱$ دو مماس بر منحنی رسم شده است طول نقاط برخورد خطوط تماس با منحنی را بدست آورید .

حل :

$$(\alpha, \alpha^۲ + ۲\alpha - ۱) \quad , \quad y' = ۲x + ۲ \rightarrow m = ۲\alpha + ۲$$

$$y - (\alpha^۲ + ۲\alpha - ۱) = (۲\alpha + ۲)(x - \alpha) \xrightarrow{A(۱,۰)} -\alpha^۲ - ۲\alpha + ۱ = ۲\alpha - ۲\alpha^۲ + ۲ - ۲\alpha \rightarrow$$

$$\alpha^۲ - ۲\alpha - ۱ = ۰ \rightarrow \alpha = ۱ \pm \sqrt{۲} \rightarrow (۱ \pm \sqrt{۲}, (۱ \pm \sqrt{۲})^۲ + ۲(۱ \pm \sqrt{۲}) - ۱)$$

۶۶) اگر $f(x) = Sin^۲ x$ مطلوب است محاسبه ی $f'(\frac{\pi}{۴})$.

حل :

$$f'(\frac{\pi}{۴}) = \lim_{x \to \frac{\pi}{۴}} \frac{f(x) - f(\frac{\pi}{۴})}{x - \frac{\pi}{۴}} = \lim_{x \to \frac{\pi}{۴}} \frac{Sin^۲ x - Sin^۲ \frac{\pi}{۴}}{x - \frac{\pi}{۴}} = \lim_{x \to \frac{\pi}{۴}} \frac{Sin(x - \frac{\pi}{۴}) Sin(x + \frac{\pi}{۴})}{x - \frac{\pi}{۴}}$$

$$= \lim_{x \to \frac{\pi}{۴}} ۱ \times Sin(x + \frac{\pi}{۴}) = ۱$$

۶۷) اگر $f(x)=(۲x^{۲}-۱)\sqrt[۳]{x}$ آنگاه مقدار $f'(-۸)$ را حساب کنید .

حل :

$$f(x)=(۲x^{۲}-۱)\sqrt[۳]{x}=۲x^{\frac{۷}{۳}}-x^{\frac{۱}{۳}}\rightarrow f'(x)=\frac{۱۴}{۳}x^{\frac{۴}{۳}}-\frac{۱}{۳}x^{-\frac{۲}{۳}}$$

$$f'(۸)=\frac{۱۴}{۳}\sqrt[۳]{(-۸)^{۴}}-\frac{۱}{۳\sqrt[۳]{(-۸)^{۲}}}=\frac{۱۴\times۱۶}{۳}-\frac{۱}{۱۲}=\frac{۸۹۵}{۱۲}$$

۶۸) مشتق پذیری تابع f با ضابطه ی $f(x)=\sqrt{(x+۲)Sin^{۲}x}$ را در نقطه $x=۰$ بررسی کنید .

حل: ابتدا پیوستگی را بررسی می کنیم. $\lim\limits_{x\to۰}f(x)=\lim\limits_{x\to۰}\sqrt{(x+۲)Sin^{۲}x}=۰$ تابع در $x=۰$ پیوسته است.

$$f'(۰)=\lim_{x\to۰}\frac{f(x)-f(۰)}{x-۰}=\lim_{x\to۰}\frac{\sqrt{(x+۲)}|\sin x|}{x}=$$

$$\begin{cases}\lim\limits_{x\to۰^{+}}\dfrac{\sin x}{x}(\sqrt{x+۲})=\sqrt{۲}\\ \lim\limits_{x\to۰^{-}}\dfrac{-\sin x}{x}(\sqrt{x+۲})=-\sqrt{۲}\end{cases}\rightarrow f'_{+}(۰)\neq f'_{-}(۰)$$

بنابرای تابع f در $x=۰$ مشتق پذیر نیست .

۶۹) برای تابع $f(x)=x^{۴}-۴x^{۲}+۷$

الف) معادله خط مماس بر منحنی تابع را در نقطه ی $x=۱$ واقع برآن بیابید.

ب) طول نقاطی از تابع که خط مماس برآن نقاط، موازی محور xها باشد را تعیین کنید.

حل الف)

$$A\left|_{y=۱-۴(۱)+۷=۴}^{x=۱}\right|\Rightarrow A\left|_{۴}^{۱}\right. \qquad y'=۴x^{۳}-۸x\rightarrow m=y'_{A}=-۴$$

$$y-y_{۱}=m(x-x_{۱})\rightarrow y-۴=-۴(x-۱)\rightarrow y=-۴x+۸$$

حل ب) موازی محور x ها $\leftarrow m=۰\leftarrow y'=۰$.

$$۴x^{۳}-۸x=۰\rightarrow۴x(x^{۲}-۲)=۰\rightarrow\begin{cases}x=۰\\x=\pm\sqrt{۲}\end{cases}$$

۷۰) مشتق پذیری $y=\sqrt{x^3+x^2}$ را در نقطه $x=0$ بررسی کنید.

اولاً) $F(0)=\lim\limits_{x\to 0}F(x)=\lim\limits_{x\to 0}F(x)=0 \to$ پیوستگی دارد.

$$y=\sqrt{x^3+x^2}=\sqrt{x^2(x+1)}=|x|\sqrt{x+1}$$

$$F'(x)=\lim_{x\to 0}\frac{F(x)-F(0)}{x-0}=\lim_{x\to 0}\frac{|x|\sqrt{x+1}}{x}\to$$

$$\lim_{x\to 0^+}\frac{x\sqrt{x+1}}{x}=\lim_{x\to 0^+}\sqrt{x+1}=1$$

$$\lim_{x\to 0^-}\frac{-x\sqrt{x+1}}{x}=\lim_{x\to 0^-}-\sqrt{x+1}=-1$$

$-1\neq 1$ مشتق پذیرنیست .

۷۱) اگر خط به معادله $2y=3x+c$ در نقطه $A(a,b)$ بر منحنی به معادله $y=\sqrt{x^2+x-1}$ مماس باشد آنگاه abc کدام است؟

حل:

$$y'=\frac{2x+1}{2\sqrt{x^2+x-1}}\quad m=\frac{2a+1}{2\sqrt{a^2+a-1}}=\frac{3}{2}\quad\Rightarrow\quad 6\sqrt{a^2+a-1}=4a+2$$

$$\Rightarrow\quad a^2+a-2=0\quad\Rightarrow\begin{cases}a=-2 & \text{غ ق ق}\\ a=1\Rightarrow & (a,b)=(1,b)=\left(1,\dfrac{3+c}{2}\right)=(1,1)\end{cases}$$

$$\Rightarrow\quad \frac{3+c}{2}=1\quad\Rightarrow\quad c=-1\qquad b=1\qquad\Rightarrow\quad abc=1\times1\times-1=-1$$

۷۲) یک بادکنک کروی را به وسیله یک تلمبه با سرعت 4π سانتی متر مکعب در ثانیه باد می کنیم. وقتی حجم این بادکنک 36π سانتی متر مکعب باشد، شعاع بادکنک با چه آهنگی تغییر می کند.

حل :

$$V=\frac{4}{3}\pi r^3\quad\Rightarrow 36\pi=\frac{4}{3}\pi r^3\Rightarrow r=3$$

$$V_t'=4\pi r^2 r_t'\Rightarrow 4\pi=4\pi\times 9\times r_t'\Rightarrow r_t'=\frac{1}{9}$$

۷۳) با استفاده از مشتق نشان دهید تابع با ضابطه $f(x)=\sin^{-۱} x+\cos^{-۱} x$ تـابع ثابـت اسـت. مقـدار آن تابع ثابت را بیابید.

حل: f روی $[-۱,۱]$ پیوسته و مشتق پذیر است و مشتق آن برابر صفر است. پس تابع f یک تابع ثابت است.

$$f'(x)=\frac{۱}{\sqrt{۱-x^{۲}}}+\frac{-۱}{\sqrt{۱-x^{۲}}}=۰$$

پس تابع f یک تابع ثابت است.

$$f(۱)=\sin^{-۱}(۱)+\cos^{-۱}(۱)=\frac{\pi}{۲}=۰=\frac{\pi}{۲} \qquad f(x)=\frac{\pi}{۲}$$

۷۴) اگر بدانیم تابع $f(x)$ در نقطه ی $x_{۰}=۲$ مشتقی برابر ۵ دارد، آن گاه حاصل عبارت $\lim\limits_{h\to ۰}\frac{f(۲+۳h)-f(۲+h)}{۵h}$ را پیدا کنید.

حل . اگر فرض کنیم $۳h=u$، آن گاه $h=\frac{u}{۳}$ و هنگامی که $h\to ۰$ داریم $u\to ۰$ و

$$\lim_{h\to ۰}\frac{f(۲+۳h)-f(۲+h)}{۵h}=\lim_{h\to ۰}\frac{f(۲+۳h)-f(۲)-f(۲+h)+f(۲)}{۵h}=$$

$$\lim_{h\to ۰}\frac{f(۲+۳h)-f(۲)}{۵h}-\lim_{h\to ۰}\frac{f(۲+h)-f(۲)}{۵h}=$$

$$\lim_{u\to ۰}\frac{f(۲+u)-f(۲)}{\frac{۵u}{۳}}-\frac{۱}{۵}\lim_{h\to ۰}\frac{f(۲+h)-f(۲)}{h}$$

$$=\frac{۳}{۵}\lim_{u\to ۰}\frac{f(۲+u)-f(۲)}{u}-\frac{۱}{۵}\lim_{h\to ۰}\frac{f(۲+h)-f(۲)}{h}=$$

$$\frac{۳}{۵}f'(۲)-\frac{۱}{۵}f'(۲)=\frac{۲}{۵}f'(۲)=\frac{۲}{۵}\times ۵=۲$$

۷۵) اگر $f(x)=g(۵x^{۲}-۴x)$ و $g'(۱)=۳$، آن گاه مقدار عددی $f'(۱)$ را حساب کنید.

حل :

$$f(x)=g(۵x^{۲}-۴x) \quad\Rightarrow\quad f'(x)=(۱۰x-۴)g'(۵x^{۲}-۴x) \quad\Rightarrow$$

$$f'(۱)=(۱۰-۴)g'(۱)=۶\times ۳=۱۸$$

۷۶) معادله‌ی خط مماس و قائم بر نمودار $f(x)=\sqrt{2x^2-3x+2}$ را در نقطه‌ی x=2 بدست آورید.

$$y'=\frac{4x-3}{2\sqrt{2x^2-3x+2}}\to m=\frac{5}{4},m'=-\frac{4}{5} \qquad x=2\to y=2$$

معادله مماس $y-2=\frac{5}{4}(x-2)\to 4y-5x+2=0$

$y-2=-\frac{4}{5}(x-2)\to 5y+4x-18=0$ معادله قائم

۷۷) - اولاً: مشتق y را نسبت به x بدست آورید. (ساده کردن الزامی نیست)

الف) $y=\sqrt[۵]{\cos x}+\tan^{-۱}(x^۲-۱)$

ب) $y=\frac{(۲x+۱)^۵}{x\sqrt{x}}$

ثانیاً: اگر $f'(x)=۲x$ باشد، مشتق $y=f(\sin x)$ را حساب کنید.

حل : الف) $y'=\frac{-\sin x}{۵\sqrt[۵]{\cos^۴ x}}+\frac{۲x}{۱+(x^۲-۱)^۲}$

ب) $y'=\frac{۵\times۲(۲x-۱)^۴\sqrt{x}-(\sqrt{x}+\frac{۱}{۲\sqrt{x}}x)(۲x+۱)^۵}{(x\sqrt{x})^۲}$

ثانیاً : $y'=f'(\sin x)\times\cos x=۲\sin x\cos x$

۷۸) مشتق پذیری تابع زیر را در x=0 بررسی کنید .

$$f(x)=\begin{cases}x^2+x+1 & x<0\\ 4x+1 & x\geq 0\end{cases}$$

حل)

۱) $0\in D_F$ ۳) $f(0)=1=\lim_{x\to 0} f(x)$ $x=1$ پیوسته

$$\left.\begin{array}{l}\lim_{x\to 0^-} x^2\ x++1 \\ = \\ \lim_{x\to 0^+} 4x+1=1\end{array}\right\}\text{حد دارد}$$

$$\left.\begin{array}{l}f'(0^+)=\lim_{x\to 0^+}\frac{4x+1-1}{x}=\lim_{x\to 0^+}\frac{4x}{x}=4\\ \neq \\ f'(0^-)=\lim_{x\to 0^-}\frac{x^2+x+1-1}{x}=\lim_{x\to 0^-}\frac{x(x+1)}{x}=1\end{array}\right\}$$

در x=1 مشتق ناپذیر است .

۷۹) با استفاده از تعریف مشتق مشتق تابع y=sinx را بدست آورید

حل :

$$y' = \lim_{h\to 0}\frac{\sin(x+h)-\sin x}{h} = \lim_{h\to 0}\frac{\sin x\cosh + \sinh\cos x - \sin x}{h}$$

$$= \lim_{h\to 0}\frac{\sin x(\cosh - 1)}{h} + \cos x\lim_{h\to 0}\frac{\sinh}{h} = \sin x\lim_{h\to 0}\frac{-2\sin^2 h}{h} + \cos x = \cos x$$

۸۰) اگر $f(x)=\frac{1}{x}$ مشتق تابع $y=f(\sin^2 x)$ را به دست آورید.

حل :

$$y' = 2\cos x.\sin x\, f'(\sin^2 x)$$

$$y' = ۲\cos x\,.\sin x\,.-\frac{۱}{\sin^۴ x} = -\frac{۲\cos x}{\sin^۳ x}$$